

Priekšvārds

Maija Einfelde latviešu mūzikā arvien bijusi savrupa ceļa gājēja, neiekļāvīga jēlkādā plašākā strāvojumā vai domubiedru kopā; taču tas nenozīmē, ka komponistes jaunradē nebūtu saskares ar laikmeta tendencēm. Viņas aktīvā radošā darbība ilgusi jau pusgadsimtu, kopš Latvijas Valsts konservatorijas absolvēšanas (1966). Einfelde bijusi lieciniece daudziem procesiem latviešu mūzikā – jaunu stila virzienu dzimšanai, uzplaukumam un norietam, izmaiņām dažādu žanru traktējumā un to īpatsvarā. Viss minētais iespaidojis arī viņas stila evolūciju. Un tomēr – laikmetam tipiskās tendences Maija Einfelde arvien pavērsusi kādā mazāk ierastā rakursā. Tas attiecas tiklab uz agrīnās jaunrades dominanti kameramūziku, kā arī uz ērģeļdarbiem, simfonisko un jo īpaši kora mūziku – žanru, kas viņas vārdu kopš 90. gadu otrās puses darījis starptautiski pazīstamu (kameratorijas *Pie zemes tālās...* uzvara prestižajā Bārlova konkursā ASV, 1997; turpmākā sadarbība ar Latvijas Radio kori un citiem pasaulē ievēribu guvušiem atskaņotājmāksliniekiem).

Rakstu krājuma mērķis ir vispusīgi aplūkot laikmeta un komponistes mijiedarbi, smalko balansu starp vispārējo un individuālo tās ietvaros. Iekams pievēršamies dažādiem šīs tēmas rakursiem, svarīgi būtu rast atbildi uz jautājumu: kas ir tie Einfeldes mūzikas un radošās darbības aspekti, kas jau piesaistījuši pētnieku uzmanību? Meklējot atbildi, priekšvārdā piedāvāts analītisks ieskats vairākās publikācijās, kā arī bakalaura, maģistra darbos un disertācijās¹.

***

Visagrīnākā publikācija, kurā izvirzīts mērķis sniegt Maijas Einfeldes **mūzikas stila** kopskatu, ir Daces Aperānes raksts žurnālā *Jaunā Gaita* (Aperāne 2000). Lai gan ieturēts poētiski apcerīgā, nevis akadēmiskā valodā, tas ietver vairākas zinātniski vērtīgas atziņas. Impresionisma un ekspresionisma elementu sintēze, harmonijas virtojuma efekts, kas līdzinās mirāžai², latviešu mūzikā pirmreizēji meklējumi skaņveides jomā, vokālā un instrumentālā tematisma ciešā saikne, augstā reģistra skaņējuma izteiksmība, rapsodiska (fantāzijveida) brīvība pat sonātes žanrā – tie visi ir Einfeldes mūzikas būtiski aspekti, kas pirmoreiz, kaut arī ne ļoti detalizēti, iztirzāti Aperānes rakstā.

Apjomīgākais un saturiski daudzpusīgākais Einfeldes mūzikas stilam veltītais pētījums ir Mārites Dombrovskas (Lodziņas) bakalaura darbs *Dažas raksturīgās iezīmes Maijas Einfeldes daiļradē*, kas tapis gadu pēc Aperānes raksta (Dombrovskā 2001). Tā trīs nodaļās aplūkoti vairāki tēmu loki: kormūzikas stilistika (plašākai salīdzinošai analīzei izraudzīta kameratorija *Pie zemes tālās...* un *Maija balāde*), cikla vienotības problēma sonātēs vijolei un klavierēm, kā arī horizontāles un vertikāles pakārtotība skaņdarbos stīgu orķestrim. Darbs veidots, balstoties galvenokārt uz muzikologu Valentīnas un Jurija Holopovu,

¹ Šajā gadījumā plašāk neiztirzāšu savus rakstus par komponisti (Jaunslaviete 1989, 2001, 2006, 2007, 2014, 2015); jo tajos lasāmās atziņas tā vai citādi atspoguļojas pašreizējā krājuma lappusēs. Priekšvārdā netiks aplūkoti arī mūzikas publicistikā (recenzijās, daudzajās intervijās u. c.) paustie viedokļi, taču atsaucēs uz tiem sniegtas krājuma turpmākajos rakstos.

² Mirāžas metaforu Maijas Einfeldes mūzikas sakarā piedāvājusi Ināra Jakubone (Jakubone 1999), savukārt Aperāne to pārņēmusi, saistot ar komponistei raksturīgajiem harmonijas un faktūras modeļiem.

kā arī Tatjanas Kjuregjanas izstrādāto laikmetīgās mūzikas analīzes metodoloģiju. Līdztekus atziņām, kas raksturo atsevišķus mūzikas valodas līdzekļus un formveidi, Dombrovska iezīmē Einfeldes mūzikas estētikas saikni ar pasaules stilistikajiem strāvojumiem. To klāstā viņa pirmām kārtām izceļ ekspresionismu un romantismu, tomēr noliedzot romantiskās ironijas, groteskas klātbūtni – vienīgais izņēmums, kur tā saskatāma, pēc autore domām, ir *Leggiero giocoso* posmi *Maija balādē* (Dombrovska 2001: 40). Gribētos gan bilst, ka groteska parādās arī citos Einfeldes darbos, tostarp cikla *Skumjās serenādes* finālā un kameroratorijā *Pie zemes tālās...* (2. daļā), tomēr jāpiekrīt, ka kopumā tā komponistes estētikā neizvirzās priekšplānā. Trāpīgi ir Dombrovskas vērojumi par saturisku pēctecību Gustavam Māleram, ko atspoguļo centieni nenorobežoties no “dzīves pabērnu ciešanām” (Otrā sonāte vijolei un klavierēm, *Kora simfonija* – Dombrovska 2001: 40). Līdzīgi kā Aperāne, arī Dombrovska atsevišķos darbos, piemēram, trio *Pirms saules rieta*, saskata impresionistiskas koloristikas atbalsis (Dombrovska 2001: 40).

No atsevišķiem Einfeldes mūzikas žanriem pētnieku vislielāko ievērību guvušas viņas **sonātes stīginstrumentiem**. Agrīnākā šai tēmai veltītā publikācija tapusi, vēl pirms komponiste iemantojusi starptautisku atzinību – 1989. gadā izdotajā mācību līdzeklī *Latviešu komponistu instrumentālā kameramūzika 1975–1985* Gunta Sproģe (tagad Rasa) plašāk aplūkojusi Einfeldes *Sonāti meditāciju* altam un klavierēm, kā arī viņas divas pirmās sonātes vijolei un klavierēm un mūsdienās daļēji piemirsto, ar 1981. gadu datēto *Sonāti čellam un klavierēm* (pirmo šādam atskaņotājsastāvam, lai arī autore nav devusi numerāciju). Analīzes gaitā raksturotas šo skaņdarbu koncepcijas un fiksētas arī vairākas Einfeldes mūzikas valodas īpatnības, kas atspoguļo gan viņas skolotāja Jāņa Ivanova ietekmi, gan jaunus meklējumus. Autore uzmanību izpelnījusies, piemēram, Pirmās sonātes tematiskā kodola savdabīgā uzbūve, proti, veidošanās uz vienas skaņas svārstību (mikroizmaiņu) pamata (Sproģe 1989: 10). Citviet atzīmēta ritma tehnika – īpatnējs, progresējošs ostinato, kur katra nākošā ritma formula papildināta ar vienu ceturtdaļu, izvēršot plašumā arī melodisko diapazonu (Sproģe 1989: 12). Zīmīgi, ka šajā jau pasen tapušajā pētījumā par komponistes kameramūziku akcentēti tieši laikmetīgie, no sonātes žanrā tradicionāli dominējošiem paņēmieniem atšķirīgie tematiskā materiāla attīstības veidi.

Einfeldes sonātēm stīginstrumentiem savos diplomreferātos bieži pievērsušies arī topošie interpreti. Par *Sonāti meditāciju* altam un klavierēm rakstījušas Ineta Abakuka³ (Abakuka 2008: 24–30) un Jūlija Makarina (Makarina 2014: 15–22). Abakukas sniegtajā skaņdarba analītiskajā raksturojumā īpaši izceļams daudzveidīgo dinamikas nianšu un spēles paņēmieni (*sul ponticello*, parastais picikato un Bartoka picikato, *con sordino*) apskats, akcentējot arī to semantiku. Savukārt Makarina izvērtējusi Dārziņas piedāvāto *Sonātes meditācijas*

³ Ineta Abakuka un pianiste Ināra Gurjeva (tagad Pikša), atskaņojot šo darbu, kļuva par laureātēm konkursos *JVLMA labākais studentu kameransamblis* (2007) un Starptautiskajā Dmitrija Šostakoviča kameransambļu konkursā Maskavā (2008).

interpretāciju un salīdzinājusi to ar šī darba pirmatskaņotāja Andreja Senakola versiju. Autore intervējusi gan Andru Dārziņu, gan pašu komponisti, paverot plašāku ieskatu viņas sadarbībā ar abiem altistiem (Makarina 2014: 15–17).

Einfeldes vijolsonātes bijušas Kristīnes Bergmanes (Bergmane 2009) un Velgas Šaršūnes, tagad Polinskas (Šaršūne 2013: 9–11, 15–18)⁴ uzmanības lokā. Abas vijolnieces ir kādreizējās Jāņa Bulava audzēknes un diplomreferātos vairākkārt izmantojušas atsauces uz interviju ar savu pedagogu. Ņemot vērā Bulava ciešo sadarbību ar komponisti, tādējādi iegūts nozīmīgs izziņas materiāls.

Noslēdzot tēmu par sonātēm stūginstrumentiem, izceļams vēl kāds darbs, kas piedāvā atšķirīgu skatījuma rakursu: tā autore bijusi nevis topošā vijolniece vai altiste, bet mūzikas pedagoģe Sandija Šņickovska. Maģistra diplomreferāta (*Latviešu komponistu skaņdarbi bērniem. Maija Einfelde. Pēteris Vasks*) ietvaros viņa veikusi empīrisku pētījumu Rīgas 6. vidusskolā: proti, rosinājusi 4. un 9. klases skolēnus noklausīties Einfeldes Otro sonāti vijolei un klavierēm, kā arī vienu Pētera Vaska darbu (4. klasē – *Ainavu ar putniem*, 9. klasē – *Mūziku aizlidojušajiem putniem*). Savus iespaidus Šņickovska aicinājusi aprakstīt vai uzzīmēt. Iegūto materiālu, kas daļēji iekļauts diplomreferāta pielikumā, autore analizē galvenokārt pedagoģiskā rakursā (Šņickovska 2003: 14–20), taču tas raisa interesi arī kā pagaidām vienīgais pētījums par Einfeldes mūzikas uztveres aspektiem. Autore secina, ka lielumlielai daļai klausītāju interesantas šķita abas iepazītās kompozīcijas, turklāt 9. klašu grupā skolēni klausījās Einfeldes skaņdarbu “pēc ekspresīvās P. Vaska mūzikas un tas aizkustināja ar savu mieru” (Šņickovska 2003: 17).

Te gan var piebilst, ka Einfeldes Otrā sonāte vijolei un klavierēm, neraugoties uz liriskas atelpas brīžiem, kopumā nav mierpilns, bet visai dramatisks darbs. Tomēr skolēnu uztverē neilgie, miera un nostalgijas cauraustie fragmenti acīmredzot izvirzījušies priekšplānā. Katrā ziņā Šņickovskas pētījums, lai gan bijis vērsts pirmām kārtām uz pedagoģiski nozīmīgu rezultātu ieguvu, vienlaikus apliecina: Einfeldes mūzika spēj ātri rast atsaucību arī auditorijā, kas atšķiras no ierastā kameramūzikas koncertu apmeklētāju loka.

Četri studējošo diplomdarbi veltīti Einfeldes **kormūzikai**. Vissenākais no tiem, Marikas Rolmanes bakalaura darbs *Ieskats Maijas Einfeldes kameroratorijā “Pie zemes tālās”* (1999), tapis tikai pāris gadus pēc šīs kompozīcijas uzvaras Bārlova konkursā ASV (1997), un pētījuma autore fiksē mirkli, kad nesen vēl introvertā savrupniece pēkšņi nokļuvusi plašākas uzmanības centrā (Rolmane 1999: 3).

Kameroratoriju *Pie zemes tālās...* savā maģistra diplomreferātā (*Jaunu tembru meklējumi laikmetīgajā latviešu kormūzikā*, 2011) analizē arī Kaspars Putniņš. Viņš aplūko to kā vienu no pirmajiem latviešu

⁴ Bergmane plašāk analizē Pirmo un Otro sonāti vijolei un klavierēm, kā arī to interpretācijas, savukārt Šaršūnes (Polinskas) uzmanības centrā ir retāk atskaņoti darbi – Trešā sonāte vijolei un klavierēm un Sonāte vijolei solo.

mūzikas piemēriem, kas apliecina kora instrumentalizācijas tendenci un rod turpinājumu jaunākas paaudzes komponistu daiļradē. Pamatojot savu skatījumu, autors min raksturīgākos skaņveides paņēmienus – piemēram, picikato vokālu atveidu, trompetes un trombona tembra atdarinājumu u. c. (Putniņš 2011: 14–17); tāpat darbā aplūkotas iespējamās interpretācijas problēmas un to risinājumi (Putniņš 2011: 17). Ņemot vērā, ka tieši Putniņa vadītā Radio kora grupa pirmatskaņojusi *Pie zemes tālās...*, šajā diplomreferātā izklāstītais diriģenta viedoklis pelnījis īpašu ievēribu.

Valda Butāna maģistra diplomreferāts, kas veltīts folkloras motīviem latviešu kormūzikā 21. gadsimta sākumā, ietver Einfeldes cikla *Jāņu dziesmas* lakonisku raksturojumu (Butāns 2006: 35–38). Skatu senākā pagātnē sniedz Ritas Birzules bakalaura diplomreferāts *Maijas Einfeldes kora mūzikas stilistika laika posmā līdz 1996. gadam* (2012). Kā jau izriet no nosaukuma, autore uzmanības centrā bijuši kordarbi, kas tapuši vēl pirms lielajiem, Bārlova konkursā gūtajiem starptautiskajiem panākumiem. Balstoties uz interviju ar komponisti, diplomreferātā fiksētas atmiņas par sadarbību ar tālaika diriģentiem, raksturota Einfeldes attieksme pret dziesmu svētku tradīciju, dažādiem koru veidiem, balsu grupām u. c. (Birzule 2012: 5–7). Sīkāk analizēta dziesma jauktajam korim *Jūra* un sieviešu korim sacerētā *Šūplā dziesma* (Birzule 2012: 9–16).

Viens no opusiem, kas pārstāv Einfeldes **vokāli simfonisko mūziku**, ir viņas *Kora simfonija*. Tā vispusīgi iztirzāta Zanes Prēdeles maģistra darbā (2009), uz kura pamata izstrādāts arī šajā krājumā iekļautais Prēdeles raksts.

Trijos studējošo darbos ietverta sadaļa, kas veltīta Einfeldes **ērģeļmūzikai** (Aigars Reinis 2001: 16–30, Gundega Vilcāne 2005: 11–14) vai atsevišķam ērģeļopusam (Simona Radoviča 2016: 17–20 – apraksts par *Trim jūras dziesmām*). Īpašu ievēribu pelna Reiņa piedāvātais Einfeldes ērģeļdarbu satura līniju nodalījums: līdzās sakrālajām kompozīcijām (*Crucifixus, Ave Maria, Sanctus*) viņš kā otru nozīmīgāko grupu izceļ balādiskus opusus (*Balāde, Iz senseniem laikiem, Trīs jūras dziesmas*), savukārt kā gluži savrupu nodala *Trīs noktirņu* ciklu, kas iezīmīgs ar vispersoniskāko, intīmāko izteiksmi (Reinis 2001: 18).

Līdzās bakalaura un maģistra darbiem atzīmējama arī angļu valodā tapusī Jāņa Porieša disertācija *The Influence of Latvian Folk Music on Twentieth and Twenty-First Century Solo Trumpet Repertoire in the Works of Maija Einfeldē and Romualds Kalsons* (“Latviešu tautas mūzikas iespaids 20. un 21. gadsimta trompetes solorepertuārā – Maijas Einfeldes un Romualda Kalsona darbos”, 2013): par šo darbu autors ieguvis *Dr. art.* grādu. Disertācija ietver lakonisku pārskatu par Einfeldes *Mazu balādi* trompetei un klavierēm (Porietis 2013: 6–12). Līdztekus mūzikas valodas analīzei Porietis, balstoties uz interviju ar komponisti, atklāj

lasītājam šajā skaņdarbā izmantotās tautasdziesmas (*Div' dūjiņas gaisā skrēja*) zemtekstu – paralēles ar latviešu karavīru likteņgaitām, karojot zem svešiem karogiem. Poriēša disertācija ir pagaidām vienīgais pētījums, kurā iztirzāts kāds no Einfeldes darbiem **pūšaminstrumentiem**.

***

Nule sniegtais pārskats liecina, ka Maijai Einfeldei veltīto pētījumu klāsts ir samērā plašs. Likumsakarīgi rodas jautājums: kāds uz šī fona ir pašreizējā rakstu krājuma jaunpienesums?

Atbildot īsi ieskicēšu krājuma koncepciju.

Pirmās daļas dažādos tematiskos rakursus atspoguļo tās nosaukums (*Dzīvesstāsta zīmīgākās lappuses: atmiņas, laikabiedru vērojumi, atbalsis jaunradē*), un tā ietver pagaidām pilnīgāko komponistes biogrāfijas izklāstu. Tā veidošanā līdztekus jau publicētajiem materiāliem galvenais izzināšanas avots bijušas intervijas, ko speciāli šim krājumam (sastādītājam **Baibai Jaunslavietei** un intervētājam **Līgai Pētersonei**) sniegusi gan pati komponiste, gan viņas mūzikas interpreti, bijušie audzēkņi un citi sadarbības partneri, kā arī tuvākie cilvēki. Tas ļāvis iegūt jaunu, līdz šim plašāk nezināmu informāciju gan par dzimtas un ģimenes vēsturi, gan komponistes personiskās dzīves notikumiem un to saikni ar viņas mūziku, par Einfeldes personības atklāsmi ne vien kompozīcijā, bet arī citās jomās, tai skaitā ilggadējā pedagoģes darbā.

Krājuma otrās daļas (*Stila zīmes*) struktūra veidota, virzoties no vispārējā uz detaļām. Pirmie divi raksti (autore **Baiba Jaunslaviete**) veltīti Einfeldes mūzikas stilistikajai kopainai – estētiskajām pamatnostādņēm (*Ietekmes avoti, konteksti, paralēles*) un to izpaušmēm atsevišķu mūzikas valodas līdzekļu interpretācijā (*Mūzikas valodas raksturiezīmes*). Savukārt turpmākajos rakstos uzmanības centrā ir atsevišķi žanri vai skaņdarbi, un to izvēlē atklājas katra autora zinātnisko interešu loks. Tā, piemēram, **Gundega Šmite** (*Maijas Einfeldes kormūzika a cappella: instrumentālās dimensijas un dzejas teksta traktējums*) aprobē savu nesen aizstāvētajā disertācijā (Šmite 2013) formulēto mūzikas un teksta mijiedarbes analīzes metodi. Raksts bagātina arī priekšstatus par pēctecības līnijām laikmetīgajā latviešu kormūzikā: tas parāda Einfeldi kā priekšvēstnesi daudziem procesiem, kas spilgti izpaudušies jaunākas paaudzes, jo īpaši 20. gadsimta 70. gados dzimušo komponistu daiļradē. **Zane Prēdele** (*Liturģijas motīvi un latviešu klasiskā dzeja Maijas Einfeldes Kora simfonijā*) turpina savu maģistra darba tēmu (Prēdele 2009), padziļināti analizējot vienu no visapjomīgākajiem Einfeldes skaņdarbiem. Īpaša uzmanība pievērsta mijiedarbei starp atšķirīgiem kultūrlāņiem – no gregoriskajiem dziedājumiem līdz latviešu klasiskajai kordziesmai. Dažādos rakursos attīstīta arī doma par komponistes laika izjūtu: autore to raksturo, gan

balstoties uz interviju ar Einfeldi (iztīrītās sasauces starp Latvijas vēstures laikmetiem, mūzikas laika uztvere), gan analizējot konkrētas skaņuraksta iezīmes.

Jūlijas Jonānes pētījums (*Kompozīcijas ar reliģisku tematiku – izteiksmes daudzveidību meklējot*) veidots kā hronoloģiski secīgs Einfeldes sakrālo skaņdarbu raksturojums. Arī šī autore aprobē sava promocijas darba teorētiskās nostādnes (Jonāne 2009), un viņas pieeja ļauj izvērtēt komponistes sakrālo mūziku daudzpusīgā skatījumā, paralēlēs ar citu reliģiskās tematikas iedvesmotu autoru (Olivjē Mesiāna, Ģerģa Ligeti) darbiem. Atsevišķu žanra tradīciju izgaismojums iet rokrokā ar centieniem izprast Einfeldes individuālo stilu: tādējādi raksta analītiskajās sadaļās fiksētas daudzas Einfeldes sakrālajiem darbiem tipiskas iezīmes un atklātas arkas starp dažādos laikposmos tapušiem opusiem.

Divi no krājuma rakstiem veltīti skaņdarbiem ar alta solotembri, kuram Einfeldes mūzikā ir īpaša semantika. **Jeļena Ļebedeva** (*Maijas Einfeldes Koncerts altam un kamerorķestrim: daži žanra interpretācijas aspekti*) analizē komponistes vienīgo solokonzertu (2011), skatot to plašā koncertžanra un arī alta koncerta evolūcijas kontekstā. Formas skaidrojumā viņa nozīmīgu vietu atvēl skaņdarba tempa profilam, kā arī dažādu tembru un faktūras slāņu mijiedarbei. Autore secina, ka līdztekus žanra tradīcijām šajā darbā vairākos aspektos, tostarp samērā lēnu tempu un meditātīvu noskaņu pārsvarā, izpaužas Einfeldes neordinārā pieeja koncertžanram. Jāpiebilst, ka šo pašu skaņdarbu, tikai no atšķirīga skatpunkta, Ļebedeva iztīrījusi arī citā gluži svaigā publikācijā (*Dialogiskuma izpausmes Maijas Einfeldes Koncertā altam un kamerorķestrim*: Ļebedeva 2016).

Savukārt **Dzintra Erliha** (raksts *Maijas Einfeldes Sonāte meditācija altam un klavierēm: komponistes iecere un interpretu lasījumi*) aplūko vienu no visvairāk spēlētajām Einfeldes sonātēm. Autores interešu lokā ir ne vien alta solo, bet arī tā mijiedarbe ar klavieru partiju, resp., ansambļa spēles rakurss; tieši tas arī ir viņas jaunpienesums *Sonātes meditācijas* izpētē. Izprast skaņdarba zemtekstus un atskaņojuma nianses palīdz Erlihas veiktā intervija ar komponisti.

Krājuma 2. daļu noslēdz **Ilmas Grauzdiņas** raksts (*Jūras tēla metamorfozes Maijas Einfeldes mūzikā*). Tas izceļams kā viens no nedaudzajiem latviešu muzikologu darbiem, kuros izmantota semiotiskās analīzes metode. Izraudzītais programmatiskais motīvs (jūra) ir tikai viena, taču svarīga satura joma Einfeldes skaņdarbu ārpusmūzikālo iedvesmas avotu lokā, un tās risinājums atspoguļo vairākas komponistes stilam tipiskas iezīmes. Grauzdiņas pētījuma papildvērtība ir paša jūras tēla semantiskās uztveres raksturojums Eiropas un Latvijas kultūrtradīciju kontekstā.

Nebūt ne visos krājumā ietvertajos pētījumos rodam līdzīgu skatījumu uz to vai citu komponistei raksturīgu izteiksmes sfēru, konkrēta paņēmiena semantisko ievirzi u. tml. Acīmredzot tas skaidrojams ar viņas mūzikas saturisko daudzslāņainību, ko intervijās atzīmē daudzi un visnotaļ kodolīgi formulējis diriģents Sigvards Kļava: “Maijas mūzikā var smelt un smelt un vienmēr atrast jaunas nianšes” (citēts pēc: Sūrmane 1999). Gribētos cerēt, ka arī krājumā sastopamā viedokļu dažādība lasītāju nemulsinās, bet rosinās paraudzīties uz komponistes veikumu no atšķirīgiem skatpunktiem.

Baiba Jaunslaviete

Literatūra un citi avoti

Abakuka, Ineta (2008). *Latviešu komponistu sonātes altam*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Aperāne, Dace (2000). Ieskats Maijas Einfeldes mūzikā. *Jaunā Gaita* 222, 33.–35., 60. lpp.

Bergmane, Kristīne (2009). *Vijoļsonātes Maijas Einfeldes daiļradē*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Birzule, Rita (2012). *Maijas Einfeldes kora mūzikas stilistika laika posmā līdz 1996. gadam*. Bakalaura diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Butāns, Valdis (2006). *21. gadsimta sākuma latviešu komponistu folklorā sakņoto kora darbu stilistikas zīmes*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Dombrovska, Mārīte (2001). *Dažas raksturīgās iezīmes Maijas Einfeldes daiļradē*. Bakalaura darbs. Rīga: JVLMA

Jakubone, Ināra (1999). Maija Einfelde – solo. *Literatūra un Māksla Latvijā*. 17. novembris

Jaunslaviete, Baiba, (1999). E-f-d-e. Skumjās serenādes [rubrikā arī Imanta Zemzara raksts *Dažas piezīmes uz apciemojuma malām*]. *Māksla* 3, 41.–43. lpp.

Jaunslaviete, Baiba (2001). Maija Einfelde and her peculiar place in the Latvian music. *Music of the Twentieth Century within the Horizons of Musicology*. Vilnius: Lietuvos kompozitorių sąjunga, pp. 185–188

Jaunslaviete, Baiba (2006). *Maijas Einfeldes programmatiskie orķestra darbi*. Rīga: Musica Baltica, JVLMA

Jaunslaviete, Baiba (2007). Jānis Ivanovs and Maija Einfelde: Similarities and differences in their musical style. *The 20th Century and the Phenomenon of Personality in Music*. 39th Baltic Musicology

Conference: *Selected Papers*. Managing Director Uģis Prauliņš. Rīga: Latvijas Komponistu savienība, Musica Baltica, pp. 19–28

Jaunslaviete, Baiba (2009). Die eigentümliche Behandlung der nationalen Motive bei Maija Einfelde im Kontext der lettischen Musik. *Poetics and Politics of Place in Music. Proceedings from 40th Baltic Musicological Conference*. Edited by Rūta Stanevičiūtė and Lina Navickaitė-Martinelli. Vilnius: Lithuanian Composer's Union, pp. 65–79

Jaunslaviete, Baiba (2014). Maijas Einfeldes mūzika un tās stilistiskās paralēles: personības un laikmeta mijiedarbe. *Latviešu mūzikas kods. Versijas par mūziku gadsimtu mijā*. Sast. Ilze Šarkovska-Liepiņa. Rīga: Musica Baltica, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts, 121.–135. lpp.

Jaunslaviete, Baiba (2015). Some types of melodious interpretation of the monogram: A case study of the monogram by Maija Einfelde (E-F-[E]-D-E). *Muzikos komponavimo principai: melodijos fenomenas = Principles of Music Composing: Phenomenon of Melody*. 15th International Music Theory Conference. Editor-in-chief Prof. Dr. Rimantas Janeliauskas. Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija, pp. 110–117

Jonāne, Jūlija (2009). *Latviešu sakrālās mūzikas žanri*. Promocijas darbs. Rīga: JVLMA

Lebedeva, Jeļena (2016). Dialogiskuma izpausmes Maijas Einfeldes Koncertā altam un kamerorķestrim. *Mūzikas zinātne šodien: pastāvīgais un mainīgais VIII*. Galv. red. Ilma Grauzdiņa. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds *Saule*, 248.–267. lpp.

Makarina, Jūlija (2014). *Altiste Andra Dārziņa kā mūziķe un pedagoģe: radošās personības spilgtākās raksturiezīmes*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Porietis, Jānis (2013). *The Influence of Latvian Folk Music on Twentieth and Twenty-First Century Solo Trumpet Repertoire in the Works of Maija Einfelde and Romualds Kalsons*. Dissertation. University of Kansas. https://kuscholarworks.ku.edu/bitstream/handle/1808/12353/Porietis_ku_0099D_12817_DATA_1.pdf;jsessionid=C1B55E15D33C8CF287700F1D8FEF2F07?sequence=1 (accessed July 16, 2016)

Prēdele, Zane (2009). *Cikla fenomens un Maijas Einfeldes Kora simfonija*. Maģistra darbs. Rīga: JVLMA

Putniņš, Kaspars (2011). *Jaunu tembru meklējumi laikmetīgajā latviešu kormūzikā*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Radoviča, Simona (2016). *Jūra un ērģeles latviešu mūzikā*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Reinis, Aigars (2001). *Jaunākā latviešu ērģeļmūzika 1985–2000*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Rolmane, Marika (1999). *Ieskats Maijas Einfeldes kameroratorijā "Pie zemes tālās"*. Bakalaura darbs. Rīga: JVLMA

Sproģe, Gunta (1989). *Latviešu komponistu instrumentālā kamermūzika 1975–1985*. Rīga: Republikāniskais mākslas mācību iestāžu metodiskais kabinets

Sūrmane, Biruta (1999). Komponiste Maija Einfelde spodrina Latvijas tēlu. *MLB Ziņotājs* 7, 7. lpp.

Šaršūne, Velga (2013). *Vijoļsonāte latviešu komponistu daiļradē 20./21. gadsimtu mijā*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Šmite, Gundega (2013). *Mūzikas un teksta mijiedarbes jaunās koncepcijas latviešu kormūzikā (21. gadsimta pirmā dekāde)*. Promocijas darbs. Rīga: JVLMA

Šņickovska, Sandija (2003). *Latviešu komponistu skaņdarbi bērniem. Maija Einfelde. Pēteris Vasks*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Viļcāne, Gundega (2005). *Komponistes latviešu ērģeļmūzikā – skices un portretējumi*. Maģistra diplomreferāts. Rīga: JVLMA

Preface

Maija Einfeldē has always pursued her own path in Latvian music, never joining any major stream or group of fellow-thinkers. This does not mean, however, that her work does not involve the trends of her times. Einfeldē has worked actively for a half century ever since graduating from the composition class at the Latvian State Conservatory (1966), where she was taught by Jānis Ivanovs. The composer has stood witness to many processes in Latvia music – the birth and development of various new stylistic directions, as well as changes in the interpretation of various genres and their proportions. All of this has influenced the evolution of Maija Einfeldē's own style. And yet Einfeldē has always transformed trends that are typical of her era into a slightly less accustomed angle. That applies to the chamber music that dominated her work early on, as well as to her organ compositions, symphonies and, particularly, choral music, the genre that has made her internationally famous since the latter half of the 1990s (her chamber oratorio *Pie zemes tālās... / At the Edge of the Earth...* won the prestigious Barlow Endowment for Music Composition in the United States in 1997). Maija Einfeldē has worked with the Latvian Radio Choir and other globally distinguished performance groups.

The goal of this collection of papers is to sketch the interaction of the era and the composer, the refined balance between the overall and individual in its context. Before discussing the various details of this topic, it would be important to answer the following question: which aspects of Einfeldē's music and creative activities initially attracted the researchers' attention? In order to clarify, an overview of publications and also bachelor and master thesis related to this topic will be provided¹.

The first publication which offers an overall characteristic of Einfeldē's musical style is the article by Dace Apeṛāne *Ieskats Maijas Einfeldes mūzikā* ("An Insight Into the Music of Maija Einfeldē") in the magazine *Jaunā Gaita* (Apeṛāne 2000). The article is written in a rather poetic and non-academic language, however, it also has scientific value. The synthesis of the impressionistic and expressionistic elements, flashing harmonies which remind the listener of a mirage², some sound effects that are new for the Latvian music, a pronounced similarity of the vocal and the instrumental thematism, a particular expressivity of the highest register, rhapsodic (fantasy-like) freedom even in the sonata genre – all these features are significant traits of the musical style of Einfeldē, and they are firstly summarized (though without discussing in detail) in the article by Apeṛāne.

The most comprehensive research of Einfeldē's musical style is the bachelor thesis by Mārite Dombrovska (now Lodziņa) *Dažas raksturīgās iezīmes Maijas Einfeldes daiļradē* ("Some Characteristic Traits of the Creative Work of Maija Einfeldē") (Dombrovska 2001). It was written

¹There will be no discussion of my previous articles (Jaunslaviete 1989, 2001, 2006, 2007, 2014, 2015) on the composer in the preface, because the main conclusions from these papers are manifested and to some extent summarized in my following articles in this collection. Also, views of Einfeldē by music journalists, reflected in their reviews and interviews, will not be examined in the preface, and references to their articles will be still given in the following papers of the selection.

²The metaphor of the "mirage" in the context of music by Einfeldē was firstly used by the musicologist Ināra Jakubone (Jakubone 1999). Apeṛāne has developed this metaphor in the relation to the harmony and texture by Einfeldē.

a year later than the article by Aperāne. Its three chapters discuss three main topics: the stylistics of the choral music (for the purposes of characterisation, the chamber oratorio *Pie zemes tālās... / At the Edge of the Earth...* and *Maija balāde / May Ballad* are comparatively analysed), the problem of the cyclical unity in the sonatas for violin and the piano, and the interaction between the horizontal and vertical parameters in the compositions for string orchestra. The thesis is based mainly on the methodology of the analysis of contemporary music, developed by Valentina and Yuri Kholopovs and Tatiana Kiuregian. Besides the conclusions regarding various means of musical expression and musical forms, Dombrovskā discusses Einfeldē's stylistics from the aesthetical point of view. First of all, she highlights expressionistic and romantic motifs, although she denies any influences from the romantic irony and grotesque – the only exception, according to Dombrovskā, are the episodes marked as *Leggiero giocoso* in *Maija balāde (May Ballad)* (Dombrovskā 2001: 40). However, it must be mentioned that the grotesque is occasionally also found in other works by Einfeldē, for example the last movement of her *Skumjās serenādes (Sad Serenades)*, or the second movement of the chamber oratorio *Pie zemes tālās... (At the Edge of the Earth...)*; at the same time, it should be recognized that, in general, this feature is not in the forefront in the aesthetics of her music. Dombrovskā also deals with various well-grounded observations on the succession from Gustav Mahler to Einfeldē. It is manifested, for example, in her efforts to not distance herself from the “suffering of those who have not succeeded in this life” (the Second Sonata for violin and piano, *Kora simfonija / Choral Symphony*) (Dombrovskā 2001: 40). Like Aperāne, Dombrovskā also finds an impressionistic coloristic in several works, for example, in the trio *Pirms saules rieta (Before the Sunset)* (Dombrovskā 2001: 40).

Of all the genres represented in Einfeldē's music, researchers have paid the most attention to her **sonatas for string instruments**. One of the earliest publications on this topic appeared prior to the composer achieving international recognition – in the study guide *Latviešu komponistu instrumentālā kamerģmūzika 1975–1985* (“Latvian Composers’ Instrumental Chamber Music 1975–1985”) published in 1989, Gunta Sproģe (now Rasa) provided a detailed analysis of Einfeldē's *Sonāte meditācija (Sonata-Meditation)* for viola and piano, as well as of her first two sonatas for violin and piano and the slightly forgotten [First] Sonata for cello and piano (1981). Over the course of the analysis, the concepts of these works are characterised, and many of Einfeldē's unique aspects of musical expression are also noted, which reflect the influence of her teacher Jānis Ivanovs, as well as new searches. The author focuses on, for example, the specific structure of the thematic core of the First Violin Sonata – that is, its formation on the basis of one pitch and its fluctuations (micro-changes) (Sproģe 1989: 10). Elsewhere, one of Einfeldē's rhythm techniques is noted – an ingravescent

ostinato, where every following rhythm formula is supplemented with a quarter note, broadly expanding the melodic range (Sprōģe 1989: 12). It is notable that in this, the earliest research of the composer's chamber music, there are accents on the contemporary development methods of thematic materials, which is in contrast to the traditionally dominating approaches of the sonata genre.

Emerging string players have also often referred to Einfeldē's sonatas in their thesis papers. Both Ineta Abakuka³ (Abakuka 2008: 24–30) and Jūlija Makarina (Makarina 2014: 15–22) have written about *Sonata-Meditation* for viola and piano. In Abakuka's master's thesis, she notes the varied dynamic nuances and playing techniques (sul ponticello, a regular pizzicato and the Bartok pizzicato, con sordino) in her analysis of the work, accenting also their semantics (Abakuka 2008: 29). Makarina, in turn, analyses violist Darzins' interpretation of *Sonata-Meditation*, comparing it to the premiere of the work by Andrejs Senakols. The author interviewed both Andra Darzins as well as the composer herself, offering a broader view into Einfeldē's collaboration with the above-mentioned violists (Makarina 2014: 15–17).

Einfeldē's violin sonatas also caught the attention of Kristīne Bergmane (Bergmane 2009) and Velga Šaršūne, now Polinska (Šaršūne 2013: 9–11, 15–18)⁴. Both violinists were students in Jānis Bulavs' class and, in their master's thesis papers, they often referenced the interviews with their teacher. Considering Bulavs' close collaboration with the composer, this resulted in significant data for study.

Concluding the theme of sonatas for string instruments, there could be mentioned a work that was created with a different approach – the author Sandija Šņickovska was neither an emerging violinist or violist, but a music teacher. In her master's thesis, *Latviešu komponistu skaņdarbi bērniem. Maija Einfeldē. Pēteris Vasks* ("Works for Children by Latvian Composers. Maija Einfeldē. Pēteris Vasks"), she performed empirical research in the music classes of 4th and 9th grades at the Riga Secondary School No. 6 – namely, the students had to listen to Einfeldē's Second Sonata for violin and piano, as well as one work by Vasks (the 4th grade students listened to *Landscape with Birds*, and the 9th grade students – *Music for Fleeting Birds*). Šņickovska requested that the students present their impressions either in words or visually. The material gained from this, which was partially included in the attachments to the thesis paper, was analysed mainly from the educational point of view (Šņickovska 2003: 14–20), still, it clearly generates interest as the only, until now, research on the aspects of the appreciation of Einfeldē's music. The author concludes that the vast majority of the students liked both compositions, and admits, with regards to the group from the 9th grade, that the students listened to the Einfeldē's work after Vasks' expressive music and the Sonata "touched the listeners with its peacefulness" (Šņickovska 2003: 17).

³ Ineta Abakuka and pianist Ināra Gurjeva (now Pikša), when performing this work, won the Best JVLMA Student Chamber Ensemble Competition (Riga, 2007) and the Shostakovich International Chamber Music Competition (Moscow, 2008).

⁴ Bergmane provides a more detailed analysis of the First and Second Sonata for violin and piano, as well as their performance. Šaršūne focuses on rarely performed works – the Third Sonata for violin and piano and the Sonata for solo violin.

It is worth noting that Einfeldē's Second Sonata for violin and piano, disregarding the moments of lyrical reprieves, is, overall, not a peaceful, but an altogether dramatic work. Still, in the impressions of the students, the brief peaceful and nostalgia filled fragments have clearly come to the forefront. Šņickovska's research, even though it was primarily focused on gaining significant results for teaching purposes, was also able to confirm that Einfeldē's music could quickly generate responses from an audience that was quite different than the typical listener at a chamber music concert.

There have been four thesis papers dedicated to Einfeldē's **choir music**. The earliest of them, Marika Rolmane's bachelor's thesis *Ieskats Maijas Einfeldes kameroratorijā "Pie zemes tālās"* ("An Analysis of Maija Einfeldē's Chamber Oratorio *At the Edge of the Earth*", 1999), was written just a few years after this work's victory at the Barlow competition in the United States (1997), and the characterisation of the context notes the moment when the composer, who until recently was an introverted outsider, suddenly became the centre of attention (Rolmane 1999: 3).

The chamber oratorio *At the Edge of the Earth...* is discussed also by Kaspars Putņiņš in his master's thesis *Jaunu tembru meklējumi laikmetīgajā latviešu kormūzikā* ("Searches for New Timbres in Contemporary Latvian Choir Music", 2011). He analyses it as one of the first examples of choir instrumentalisation in Latvian music and states that this trend was continued by the composers of the youngest generation. Supporting his view, the author mentions characteristic sound production approaches – for example, the imitation of pizzicato, trumpet and trombone timbres, and others (Putņiņš 2011: 14–17). Additionally, the thesis discusses performance problems and their solutions (Putņiņš 2011: 17). Considering that *At the Edge of the Earth...* was commissioned by Putņiņš' conducted Latvian Radio Chamber Singers, the analysis that has been developed by the conductor in this thesis paper is particularly noteworthy.

The master's thesis by Valdis Butāns (2006), which was dedicated to folklore motifs in Latvian choir music at the beginning of the 21st century, includes a laconic characterisation of Einfeldē's cycle *Jāņu dziesmas (Songs of Midsummer)*. A view to an earlier period is offered by Rita Birzule's bachelor's thesis *Maijas Einfeldes kora mūzikas stilistika laika posmā līdz 1996. gadam* ("The Stylistic of Maija Einfeldē's Choir Music Until 1996") (2012). As can be determined from the title, the author's focus was on Einfeldē's choir music which had already been composed prior to her international success at the Barlow competition. Based on interviews with the composer, the paper notes memories about her first successes when collaborating with conductors of that time, characterising Einfeldē's views on the Song Festival traditions, various choir forms, voice groups, and others. A detailed analysis of

Jūra (Sea) for mixed choir and *Šūplā dziesma* (Lullaby) for women's choir is also provided.

One of the works that represents Einfelde's **vocal symphonic music** is her *Kora simfonija* (Choral Symphony). This composition was analysed from all aspects in Zane Prēdele's master's thesis, defended in 2009.

Three student papers discuss Einfelde's **organ music** (Aigars Reinis 2001: 16–30; Gundega Vilcāne 2005: 11–14) or individual organ works (Simona Radoviča 2016: 17–20 – an overview of *Trīs jūras dziesmas / Three Songs of the Sea*). Particularly noteworthy is Aigars Reinis' proposed division of the main contents of Einfelde's organ works – along with sacred compositions (*Crucifixus, Ave Maria, Sanctus*), as the second group he notes ballad opuses (*Balāde/Ballad, Iz senseniem laikiem / From Antiquity, Trīs jūras dziesmas / Three Songs of the Sea*) and he separates out the cycle *Trīs noktirnes* (Three Nocturnes) as being in its own group, which is notable for its most personal, intimate expression (Reinis 2001: 18).

Alongside the bachelor and master theses, there must be mentioned also the dissertation by Jānis Porietis (*The Influence of Latvian Folk Music on Twentieth and Twenty-First Century Solo Trumpet Repertoire in the Works of Maija Einfelde and Romualds Kalsons*, 2013): for its defending, the author received *Dr. art.* degree. The dissertation includes a laconic overview about *Maza balāde* (Small Ballad) for trumpet and piano by Einfelde (Porietis 2013: 6–12). In addition to the analysis of the work, Porietis, based on the interview with the composer, explains for the international audience the subtext of the folksong *Div' dūjiņas gaisā skrēja / Two Doves Bolted Into the Blue* which is used in this composition and symbolizes the fates of Latvian soldiers fought under alien flags. This dissertation is, until now, the only research which discusses any work for wind instruments by Einfelde.

***

The range of the previously mentioned research papers dedicated to Einfelde is still fairly broad. Thus, the following question is raised – what is the novelty in this collection of articles?

I would like to point out two primary aspects in the answer to this question.

The first section of the collection (*Dzīvesstāsta zīmīgākās lappuses: atmiņas, laikabiedru vērojumi, atbalsis jaunradē / “Key Events in the Composer's Life: Memories, Testimonies from Contemporaries, Influences on Her Music”*) includes, at this time, the most complete overview of the composer's life story. Along with previously published materials, the main source of information for the development of this section were interviews which were specially performed for this collection (compiled by **Baiba Jaunslaviete** and interviewer

Līga Pētersone) and given by the composer herself, interpreters of her music, former students and other collaborators, as well as other people who are close to her. This has allowed the gaining of new, up until now lesser known information about the history of her family, as well as events from the composer's personal life and their link to her music, about characteristic aspects of Einfeldē's personality, which were expressed not only in her compositions, but also in other areas, including her lengthy teaching work.

The structure of the second section of this collection (*Stila zīmes / "Stylistic Features"*) is designed to move from an overall view to detailed research. The first two articles (author **Baiba Jaunslaviete**) analyse the general stylistic features of Einfeldē's music – fundamental aesthetic approaches (*Ietekmes avoti, konteksti, paralēles / "Sources of Inspiration, Contexts, Parallels"*) and their expression in melodics, harmony, texture, rhythm, form, and others (*Mūzikas valodas raksturiezīmes / "The Interpretation of Specific Music Parameters"*). In turn, the following articles touch upon specific genres and works, and their selection also reveals the spectrum of research interest for the author. In that way, for example, **Gundega Šmite** (*Maijas Einfeldes kormūzika a cappella: instrumentālās dimensijas un dzejas teksta traktējums / "A Cappella Choral Music by Maija Einfeldē: Instrumental Dimensions and Interpretation of Poetry"*) appropiates the music and text interaction analysis method which was formulated in her recently defended dissertation (Šmite 2013). Noting Einfeldē as an early adopter of many processes that have vividly been expressed by younger generations, particularly by the composers that were born in the 1970s, the article also enriches the perceptions about the lines of succession in contemporary Latvian music. **Zane Prēdele** (*Liturģijas motīvi un latviešu klasiskā dzeja Maijas Einfeldes Kora simfonijā / "Liturgy Motifs and Latvian Classic Poetry in Maija Einfeldē's Choral Symphony"*) continues the topic of her master's thesis, providing an in-depth analysis of one of the most comprehensive of Einfeldē's works. Her research reveals the composer's purview, where contrasting cultural elements interact – from Gregorian singing to Latvian choir music traditions. The characterisation of the composer's sense of time is also developed in many aspects – the author of the article endeavours to define these, based on an interview with Einfeldē (her perception of the historical flow of time in Latvia and musical time), as well as providing an analysis specific musical approaches. Particularly noteworthy among them is the symbolic reproduction of oscillating movement in the *Choral Symphony*.

Jūlija Jonāne's article (*Kompozīcijas ar reliģisku tematiku – izteiksmes daudzveidību meklējot / "Compositions with Religious Themes – Searching for Variety in Expression"*) is formed as a chronological characterisation of Einfeldē's sacred works. Jonāne also develops the

theoretical guidelines from her dissertation (Jonāne 2009), and her approach allows one to evaluate the composer's sacred music from many angles. The characterisation of individual genre traditions goes hand in hand with attempts to understand Einfelde's individual style – in that way, various typical features are noted in Einfelde's sacred works in the analytical sections of the article, and also many arcs are mentioned between works composed at different periods of time.

Two of the articles in this collection are dedicated to works with the solo timbre of the viola, which has a special semantic in Einfelde's music. The authors of the articles approach these in different ways. **Jeļena Lebedeva** (*Maijas Einfeldes Koncerts altam un kamerorķestrim: daži žanra interpretācijas aspekti* / "Concerto for Viola and Chamber Orchestra by Maija Einfelde: Some Aspects of Genre Interpretation") analyses the composer's only solo concerto. She examines this in a broader concerto genre context, as well as in the context of the evolution of the viola concerto. When explaining the form, she pays particularly close attention to the work's tempo profile, as well as the interaction between varied timbres and layers. The author concludes that, along with genre traditions, also Einfelde's unusual approach to the concerto genre is expressed in this work. It is manifested in many aspects, among them a somewhat slower tempo and meditative mood.

In turn **Dzintra Erliha** (*Maijas Einfeldes Sonāte meditācija altam un klavierēm: komponistes iecere un interpretu lasījumi* / "Maija Einfelde's Sonata-Meditation for Viola and Piano: The Intention of the Composer and the Approaches of the Performers") examines one of the most frequently performed of Einfelde's sonatas. The field of interest of the author is not just the solo viola, but also its interaction with the piano part – respectively, the aspect of ensemble performance – and that is the novelty in her research of *Sonata-Meditation*. The understanding of the emotional subtext of the work and the performance nuances are facilitated by Erliha's interviews with the composer Maija Einfelde and violist Andra Darzins.

The second section of the collection is concluded by **Ilma Grauzdiņa's** article (*Jūras tēla metamorfozes Maijas Einfeldes mūzikā* / "The Metamorphoses of the Musical Image of the Sea in the Compositions by Maija Einfelde"). It is notable for being one of the few works by Latvian musicologists that uses the semiotic analysis method. The author has selected only one, however, important programmatic motif from Einfelde's music (the sea), and its resolution reflects typical aspects of the composer's style as a whole. The additional value of Grauzdiņa's research is the characterisation of the semantic perception of the theme of the sea both in the context of European cultural traditions and in Latvia itself.

In the articles gathered in this collection, the authors at time interpret Einfeldē's music differently. Not all research will result in a similar view on the characteristic ways of expression of the composer, or in the semantic meaning of a specific approach. Clearly, this can be explained with Einfeldē's multi-layered musical contents, which is mentioned often in the interviews with lovers and interpreters of her music, and is most succinctly explained by conductor Sigvards Kļava – "You can listen and listen again to Maija's music, and you will always find new nuances" (Sūrmane 1999). Hopefully, the pluralism to be found in this collection will not confuse the reader, but will inspire the viewing of the composer's accomplishments from varied angles.

Baiba Jaunslaviete

References

Abakuka, Ineta (2008). *Latviešu komponistu sonātes altam* ("Viola Sonatas by Latvian Composers"). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA

Aperāne, Dace (2000). Ieskats Maijas Einfeldes mūzikā ("An Insight into the Music of Maija Einfeldē"). *Jaunā Gaita* 222, pp. 33–35, 60

Bergmane, Kristīne (2009). *Vijoļsonātes Maijas Einfeldes daiļradē* ("Violin Sonatas by Maija Einfeldē"). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA

Birzule, Rita (2012). *Maijas Einfeldes kora mūzikas stilistika laika posmā līdz 1996. gadam* ("The Stylistics of Einfeldē's Choral Music Until 1996"). Bakalaura diplomreferāts (bachelor thesis). Rīga: JVLMA

Butāns, Valdis (2006). *21. gadsimta sākuma latviešu komponistu folklorā sakņoto kora darbu stilistikas zīmes* ("Stylistic Signs of the Folklore-Based Latvian Choral Works at the Beginning of the 21st Century"). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA

Dombrovska, Mārīte (2001). *Dažas raksturīgās iezīmes Maijas Einfeldes daiļradē* ("Some Characteristic Traits of the Creative Work of Maija Einfeldē"). Bakalaura darbs (bachelor thesis). Rīga: JVLMA

Jakubone, Ināra (1999). Maija Einfeldē – solo ("Maija Einfeldē – Solo"). *Literatūra un Māksla Latvijā*. 17. novembris

Jaunslaviete, Baiba, (1989). E-f-d-e. Skumjās serenādes ("E-F-D-E. Sad Serenades"). *Māksla* 3, pp. 41–43

Jaunslaviete, Baiba (2001). Maija Einfeldē and her peculiar place in the Latvian music. *Music of the Twentieth Century within the Horizons of Musicology*. Vilnius: Lietuvos kompozitorių sąjunga, pp. 185–188

Jaunslaviete, Baiba (2006). *Maijas Einfeldes programmatiskie orķestra darbi* ("Maija Einfeldē's Programmatic Orchestral Works"). Rīga: Musica Baltica, JVLMA

Jaunslaviete, Baiba (2007). Jānis Ivanovs and Maija Einfeldē: Similarities and differences in their musical style. *The 20th Century and the Phenomenon of Personality in Music. 39th Baltic Musicology Conference: Selected Papers*. Managing Director Uģis Prauliņš. Rīga: Latvijas Komponistu savienība, Musica Baltica, pp. 19–28

Jaunslaviete, Baiba (2009). Die eigentümliche Behandlung der nationalen Motive bei Maija Einfeldē im Kontext der lettischen Musik. *Poetics and Politics of Place in Music. Proceedings from 40th Baltic Musicological Conference*. Edited by Rūta Stanevičiūtē and Lina Navickaitē-Martinelli. Vilnius: Lithuanian Composer's Union, pp. 65–79

Jaunslaviete, Baiba (2014). Maijas Einfeldes mūzika un tās stilistiskās paralēles: personības un laikmeta mijiedarbe ("The Music of Maija Einfeldē and Its Stylistic Parallels: Interaction Between Individual and Era"). *Latviešu mūzikas kods. Versijas par mūziku gadsimtu mijā* ("The Code of Latvian Music: Versions About Music at the Turn of the Centuries"). Edited by Ilze Šarkovska-Liepiņa. Rīga: Musica Baltica, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts, pp. 121–135

Jaunslaviete, Baiba (2015). Some types of melodious interpretation of the monogram: A case study of the monogram by Maija Einfeldē (E-F-[E]-D-E). *Muzikos komponavimo principai: melodijos fenomenas = Principles of Music Composing: Phenomenon of Melody*. 15th International Music Theory Conference. Editor-in-chief Prof. Dr. Rimantas Janeliauskas. Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija, pp. 110–117

Jonāne, Jūlija (2009). *Latviešu sakrālās mūzikas žanri* ("Genres of Latvian Sacred Music"). Promocijas darbs (doctoral thesis). Rīga: JVLMA

Lebedeva, Jeļena (2016). Dialogiskuma izpausmes Maijas Einfeldes Koncertā altam un kamerorķestrim ("About Dialogicity in the Concerto for Viola and Chamber Orchestra by Maija Einfeldē"). *Mūzikas zinātne šodien: pastāvīgais un mainīgais* ("Musicology Today: The Permanent and the Changeable") VIII. Editor-in-chief Ilma Grauzdiņa. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds *Saule*, pp. 248–267

Makarina, Jūlija (2014). *Altiste Andra Dārziņa kā mūziķe un pedagoģe: radošās personības spīgtākās raksturiezīmes* ("The Violist Andra Darzins as a Musician and a Pedagogue: The Main Features of the

Creative Personality”). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA

Porietis, Jānis (2013). *The Influence of Latvian Folk Music on Twentieth and Twenty-First Century Solo Trumpet Repertoire in the Works of Maija Einfelde and Romualds Kalsons*. Dissertation. University of Kansas. https://kuscholarworks.ku.edu/bitstream/handle/1808/12353/Porietis_ku_0099D_12817_DATA_1.pdf;jsessionid=C1B55E15D33C8CF287700F1D8FEF2F07?sequence=1 (accessed July 16, 2016)

Prēdele, Zane (2009). *Cikla fenomēns un Maijas Einfeldes Kora simfonija* (“The Phenomenon of the Cycle and the *Choral Symphony* by Maija Einfelde”). Maģistra darbs (master thesis). Rīga: JVLMA

Putniņš, Kaspars (2011). *Jaunu tembru meklējumi laikmetīgajā latviešu kormūzikā* (“The Searching for New Timbres in Contemporary Latvian Choral Music”). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA

Radoviča, Simona (2016). *Jūra un ērģeles latviešu mūzikā* (“The Sea and the Organ in the Latvian Music”). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA

Reinis, Aigars (2001). *Jaunākā latviešu ērģelēmūzika 1985–2000* (“The Newest Latvian Organ Music 1985–2000”). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA

Rolmane, Marika (1999). *Ieskats Maijas Einfeldes kameroratorijā “Pie zemes tālās”* (“Insight in the Chamber Oratorio by Maija Einfelde *At the Edge of the Earth*”). Bakalaura darbs (bachelor thesis). Rīga: JVLMA

Sproģe, Gunta (1989). *Latviešu komponistu instrumentālā kameramūzika 1975–1985* (“Latvian Composer’s Instrumental Chamber Music 1975–1985”). Rīga: Republikāniskais mākslas mācību iestāžu metodiskais kabinets

Sūrmane, Biruta (1999). Komponiste Maija Einfelde spodrīna Latvijas tēlu (“Composer Maija Einfelde Polishes the Image of Latvia”). *MLB Ziņotājs* 7, p. 7

Šaršūne, Velga (2013). *Viņļsonāte latviešu komponistu daiļradē 20./21. gadsimtu mijā* (“The Violin Sonata in Latvian Music at the Turn of the 20th/21st Century”). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA

Šmite, Gundega (2013). *Mūzikas un teksta mijiedarbes jaunās koncepcijas latviešu kormūzikā (21. gadsimta pirmā dekāde)* (“New Concepts in the Relationships Between Music and Text in Latvian Choral Music (The First Decade of the 21st Century)”). Promocijas darbs (doctoral thesis). Rīga: JVLMA

Šņickovska, Sandija (2003). *Latviešu komponistu skaņdarbi bērniem. Maija Einfelde. Pēteris Vasks* ("Works for Children by Latvian Composers. Maija Einfelde. Pēteris Vasks"). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA

Vilcāne, Gundega (2005). *Komponistes latviešu ērģeļmūzikā – skices un portretējumi* ("Woman Composers in Latvian Organ Music – Sketches and Portraits"). Maģistra diplomreferāts (master thesis). Rīga: JVLMA